

Gemeente Renkum

Verantwoordelijke afdeling
Griffie

Nummer

- Zaaknummer:
- Paragraaf begroting:
- Steller: J. Cornips

Raad d.d.
16 april 2025

Portefeuillehouder

-

Datum
6 maart 2025

Onderwerp
Reglement van orde Renkum 2025

Geadviseerd besluit

1. Vaststellen van het Reglement van orde vergaderingen raad Renkum 2025, inclusief Toelichting;
2. Intrekken van het Reglement voor de vergaderingen van de gemeenteraad en andere werkzaamheden van de raad van gemeente Renkum 2019, inclusief Toelichting;
3. Intrekken van de Verordening Raadscommissies gemeente Renkum 2019, inclusief Toelichting;
4. Intrekken van de Spelregels voor Raadsontmoetingen van de gemeente Renkum 2019, inclusief Toelichting.

Aanleiding

In november 2019 heeft de gemeenteraad de huidige drie raadsregelingen vastgesteld als sluitstuk van de Pilot 'modernisering en verbetering van het vergaderstelsel'. Daarbij is toentertijd als kanttekening opgenomen dat na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 de raadsregelingen weer aan tegen het licht zouden worden gehouden, waarbij gebruik zou worden gemaakt van de modelregelingen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

In maart 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met een traject ter versterking van de politiek, bestuurlijke en ambtelijke samenwerking, ook wel bekend als het 'traject Bestuurscultuur'. Naar aanleiding van dit traject is een aantal aanbevelingen opgesteld voor de gemeenteraad om mee aan de slag te gaan in de raadsperiode 2022-2026.

Aanbeveling 6 had betrekking op het vergaderreglement en werkwijze:

"Stel als Raad een werkgroep in onder begeleiding van de griffie met als opdracht een voorstel te doen voor het actualiseren van het huidige vergaderstelsel en de Raadsregelingen

(reglement van orde, verordening Raadscommissies en spelregels voor de Raadsontmoetingen). Neem hier in ieder geval de volgende aspecten in mee:

- de rol en werkwijze van de verschillende Raadsgremia (o.a. de agendacommissie en fractievoorzittersoverleg);*
- het vereenvoudigen van de spelregels van de Raadsontmoetingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het verschil tussen interne en externe ontmoetingen, het inspreekrecht, aantal deelnemers, interactie met inwoners;*
- het beheersbaar houden van de vergaderdruk en vergadertijden.*

In de raadsvergadering van 22 mei 2022 heeft de raad het overdrachtsdocumenten 'Versterken bestuurscultuur Renkum' vastgesteld, inclusief aanbevelingen. Conform deze aanbevelingen is een regiegroep Bestuurscultuur in het leven geroepen, met als taak de uitvoering van de aanbevelingen te borgen. De regiegroep heeft de griffie de opdracht gegeven om te komen tot een actualisatie van de raadsregelingen, waarbij het huidige vergaderstelsel als uitgangspunt werd genomen.

Proces

In maart 2023 is er een raadsbijeenkomst georganiseerd over de vergadercultuur in Renkum. Op basis van deze bijeenkomsten zijn er een aantal uitgangspunten geformuleerd voor het aanpassen van de raadsregelingen:

- er is behoefte aan een vereenvoudiging en vermindering van de regels, zodat er meer ruimte komt voor maatwerk;
- de doelen van de verschillende (fasen van de) vergaderingen van de raad en de raadscommissies moeten duidelijker worden beschreven;
- raadsontmoetingen moeten ook de ruimte kunnen bieden voor oriënterende gesprekken.
- in de raadsregeling worden geen zaken opgenomen die staan geregeld in de wet of anderszins kunnen worden geregeld (bijvoorbeeld door middel van afspraken over omgangsvormen).

Vervolgens heeft de griffie een eerste concept voor de actualisatie van het reglement van orde opgesteld. In overleg met de toenmalige regiegroep Bestuurscultuur en de fractievoorzitters, is dit concept in de periode oktober 2023 tot medio januari 2024 voor een schriftelijke consultatie voorgelegd aan alle raadsfracties.

Een vijftal fracties heeft daarop gereageerd. Deze reacties zijn verwerkt in een reactienotitie die gedeeld is met de gemeenteraad ter voorbereiding van een raadsbijeenkomst, op 21 februari 2024. Tijdens deze bijeenkomst konden raads- en commissieleden met elkaar in gesprek over het concept-reglement. Hierbij werden vier thema's uitgelicht:

1. Rol en verantwoordelijkheden fractievoorzittersoverleg en agendacommissie;
2. Invulling van raadsontmoetingen (en andere raadsbijeenkomsten); en de invulling van het spreekrecht van inwoners);
3. Afspraken van de vergaderorde en de beraadslaging;
4. Procesgang rondom het stellen van vragen.

Naar aanleiding van deze bijeenkomst heeft de griffie een nieuwe versie opgesteld, waarin de opbrengst van de raadsbijeenkomst is verwerkt. Vervolgens zou het reglement weer via de agendacommissie naar de raad worden gebracht.

Vanwege de politieke ontwikkelingen in het voorjaar van 2024, lag de prioriteit van de raad niet bij het vaststellen van een nieuw reglement van orde. Daarom heeft het reglement van orde enige tijd 'op de plank gelegen'.

In het najaar van 2024 zijn gesprekken gevoerd met de burgemeester, de griffier en alle raadsfracties en heeft de raadsessie 'Samen communiceren' plaatsgevonden. Naar aanleiding hiervan is in het fractievoorzittersoverleg afgesproken dat het reglement van orde opnieuw naar de raad zou worden gebracht, via de agendacommissie. Op 19 januari heeft de griffie een intervisiebijeenkomst georganiseerd met de agendacommissie. De leden van de agendacommissie hebben geconcludeerd dat het reglement besluitrijp is om voor te leggen aan de raad. Met dit voorstel wordt uw raad geadviseerd om het reglement van orde 2025 vast te stellen, onder gelijktijdige intrekking van de huidige vigerende raadsregelingen..

Argumenten

- 1.1 Met het vaststellen van het reglement van orde voor de gemeenteraad Renkum 2024 en het gelijktijdig intrekken van de huidige regelingen uit 2019 heeft de gemeenteraad van Renkum een actueel reglement, waarbij aansluiting is gezocht bij de actuele wet- en regelgeving.
- 1.2 Met het vaststellen van het reglement van orde voor de gemeenteraad Renkum 2024 zijn de huidige drie regelingen betreffende de vergaderingen van de raad samengevoegd, gestroomlijnd en de dubbele en soms overbodige artikelen verwijderd met als doel meer transparantie, duidelijkheid en efficiency te creëren.
- 1.3 Met het vaststellen van het reglement van orde worden gangbare zaken van de huidige vergaderpraktijk geformaliseerd.

De belangrijkste wijzigingen in het reglement van orde

Het voorliggende reglement van orde is geen ingrijpende herziening van het vergaderstelsel, maar een aanpassing van de huidige regelingen. Met het samenvoegen van de drie regelingen zijn alle bepalingen omtrent de vergaderingen van de gemeenteraad ondergebracht in één document, waarbij de modelregelingen van de VNG als leidraad zijn gebruikt. De meeste voorgestelde wijzigingen zijn technisch van aard en hebben als doel om zaken duidelijker en eenduidiger te verwoorden. Daarnaast worden sommige onderdelen uit de vergaderpraktijk (opnieuw) geformaliseerd. Bijvoorbeeld het proces voor het stellen van technische vragen.

Een aantal aanpassingen ten opzichte van de huidige praktijk zijn:

- Er wordt een onderscheid gemaakt tussen raadsontmoetingen en raadsessies. De raadsessies (voorheen interne raadsontmoetingen) zijn vormvrij en bieden meer mogelijkheden dan alleen beeldvorming, zoals oriënterende besprekingen en bijeenkomsten voor opleiding en ontwikkeling.
- Raadsontmoetingen krijgen een commissiestatus conform artikel 82 van de Gemeentewet, zodat commissieleden ook een vergoeding kunnen krijgen voor het bijwonen van de raadsontmoetingen.
- Bij raadsontmoetingen kunnen belanghebbenden inspreken over onderwerpen die zowel op de agenda staan en die niet op de agenda staan.

- Het proces van elektronisch stemmen is geformaliseerd en verankerd in de regeling.
- De nieuwe regeling met een onderscheid in drie soorten vragen: technische vragen, schriftelijke politieke vragen, mondelinge vragen voor de rondvraag bij raads- en commissievergaderingen. Voor mondelinge vragen wordt de term rondvraag gebruikt in plaats van 'vragenuur' om niet de indruk te wekken dat standaard een uur voor dit agendapunt wordt gereserveerd.
- De nieuwe regeling geeft meer scherpheid in het verwoorden de vorm en het doel van de vergaderingen van de raad, de raadscommissie, raadsontmoetingen en raadsessies.
- Artikel 30 'Stemming over Personen is uitgebreid met bepalingen over meerdere stemrondes (lid 5 en 6) om te voorkomen dat het lot beslist over benoemingen van personen.

Alternatieven

Het reglement van orde voorziet niet in een grondige herziening van het vergaderstelsel. Mogelijk is daar wel behoefte aan, bijvoorbeeld door de introductie van één politieke avond per week met verschillende soorten bijeenkomsten. Een dergelijke aanpassing zal echter ook de nodige organisatorische en mogelijk financiële consequenties hebben. Indien de raad dit wenst zou de griffie dat samen met een vertegenwoordiging van de raad kunnen oppakken in de nieuwe raadsperiode.

Het opstellen van een nieuwe raadsregeling veronderstelt ook het maken van keuzes. Er zijn immers tal van alternatieven mogelijk, met verschillende voor-en nadelen. Zonder uitputtend te zijn, zijn tal van andere alternatieven mogelijk:

- de introductie van een presidium (al dan niet met fractievoorzitters) die de taken van de agendacommissie en het fractievoorzittersoverleg overnemen;
- een sterker mandaat voor het fractievoorzittersoverleg voor het nemen van beslissingen met betrekking tot de raadsprocessen;
- het aantal commissieleden die raadsfracties kunnen laten benoemen;
- de introductie van spreektijden en nadere regels voor interrupties;
- de introductie van een spreekgestoelte en/of een interruptiemicrofoon;
- de invoering van parallelle sessies voor raadsontmoetingen en/of raadsessies.

Dit betreffen echter politieke keuzes, en uit zowel de schriftelijke consultatieronde (oktober 2023-januari 2024) als de raadsbijeenkomst van februari 2024 zijn geen duidelijke richtingen aangegeven voor deze alternatieven.

Een ander is om geen nieuw Reglement van orde vast te stellen en de huidige drie regelingen te handhaven. Dit wordt afgeraden, omdat met het voorliggende voorstel helderheid wordt geboden over de vergaderdorde, waarbij aansluiting is gezocht bij de actualisaties van de Gemeentewet, de actualiseerde modelverordeningen van de VNG en het Protocol Geheimhouding 2023 (vastgesteld in de raadsvergadering van 27 september 2024), en de vergaderpraktijk zoals deze in de gemeente Renkum is gegroeid.

Uiteraard is het aan de raad om middels amendementen verschillende onderdelen van het reglement van orde aan te passen.

Kader

Op grond van artikel 16 Gemeentewet is de raad verplicht een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast te stellen. Hoe het onderliggende vergaderstelsel eruit ziet is aan de raad zelf.

Bij het vormgeven van het voorliggende reglement is aansluiting gezocht bij de modelregelingen (model reglement van orde en model verordening raadscommissie) van de VNG die dateren uit 2022. In april 2023 zijn nieuwe geheimhoudingsbepalingen van kracht geworden in de gemeentewet. Deze zijn uitgewerkt in het protocol Geheimhouding gemeente Renkum 2023.

Kanttekeningen

Een reglement van orde is een handvat voor een goede vergaderorde voor vergaderingen van de gemeenteraad. Uiteraard is dit geen uitputtende regeling. Daar waar de regeling niet in voorziet is het aan de raad om in goed onderling overleg tot werkbare afspraken te komen aangaande de vergaderorde.

Draagvlak

Op basis van de schriftelijke consultatieronde en de raads sessie in februari 2024 heeft de griffie veel waardevolle input gekregen voor de raadsverordening. Deze input was echter op veel onderdelen niet eensluidend. Bij het opstellen van het voorliggende voorstel is gepoogd om zo veel mogelijk rekening te houden met de verschillende voorkeuren, opmerkingen en suggesties vanuit de raad. Vervolgens heeft er een juridische controle plaatsgevonden door een juridisch adviseur van de gemeente Renkum.

In februari 2025 heeft een technische bespreking plaatsgevonden met de agendacommissie. de agendacommissie heeft geconcludeerd dat het document besluitrijp is om naar de raad te brengen, maar heeft geen inhoudelijk oordeel geveld.

Aanpak en uitvoering

Vanwege de omvang van het document heeft de agendacommissie besloten om de raadsfracties meer tijd te geven voor het stellen van technische vragen. Raadsfracties kunnen technische vragen indienen bij de griffie voorafgaand aan de commissievergaderingen. De griffie zal de technische vragen bundelen in één document en voorafgaand aan de behandeling in de raadscommissie beschikbaar stellen.

Wanneer uw raad akkoord gaat met dit voorstel treedt de verordening na publicatie in werking. De griffie zal intervisiebijeenkomsten organiseren voor raads- en commissieleden om de nieuwe werkwijze verder te verduidelijken.

Communicatie

Het besluit van de gemeenteraad tot vaststellen van de Reglement van orde voor vergadering van de raad 2025 wordt bekend gemaakt in de Rijn en Veluwe en wordt gepubliceerd op de website van de Gemeenteraad.

Financiële consequenties

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Juridische consequenties

Het rechtskarakter van het Reglement van orde is dat van een interne regeling, als nadere invulling en concretisering van de wettelijke regels. Er is sprake van zelfbinding. De reden waarom wordt gekozen voor een verordening, is omdat de raadscommissie ingesteld wordt op basis van artikel 82 van de Gemeentewet.